

Lost in La Mancha: volver...

Terry Gilliam heeft het geweten: La Mancha vergeeft niet. De onherbergzame streek ten zuiden van Madrid geeft zijn geheimen niet graag prijs. En toch zijn er inspanningen gedaan om het land van Don Quijote een ander imago te geven, van gastvrijheid, van een prachtige natuurlijke en historische omgeving. In Deel II van ons La Mancha-avontuur keren we terug naar waar we het eerste deel hebben achtergelaten. Op zoek naar de geest van de eerste edelman van de Moderne Tijd.

Terugkeren, *Volver*, is trouwens ook de titel van een film die bij het ter perse gaan van dit artikel al in de Vlaamse bioscopen moet te vinden zijn. *Volver* speelt zich niet alleen af in La Mancha, de regisseur is een van de beroemdste ambassadeurs van de streek. De gekste personages in een herkenbaar Spaanse achtergrond, dat komt ons wel bekend voor. Pedro Almodóvars jongste creatie mag dan wel een eenvoudige en aangename komedie zijn, dit is niet altijd het geval geweest. De zonnige en frivole kant van La Mancha steekt sterk af tegen die andere, dreigende kant. Die van de costumbristische documentaires van Buñuel en de zijnen. Een land van armoede en luizen, een landbouwstreek zonder toekomst. De tijden zijn veranderd en Spanje is in dertig jaar uitgegroeid van een ontwikkelingsland tot een land met een meer dan gezonde economie. Maar heel af en toe, tijdens de siesta in een halfverlaten dorp in Castilla, kan je nog dat oude Spanje zien. *La España profunda* met zijn "caciques", de plaatselijke tirannen, de grootgrondbezitters. Met zijn groenige kruidenlikeur en honden die liggen te slapen op de weinige geasfalteerde weg van het dorp.

Maar goed, *off we go*. De reis begon in Toledo en daar nemen we de draad weer op. De oude hoofdstad heeft een groot aanbod aan hotelletjes en zelfs de jeugdherberg is gevestigd in een prachtig gebouw. Buiten de toeristische seizoenen is het meestal niet nodig te reserveren. In Toledo huren we een auto. De bergen rond Toledo maken deel uit van de Sierra de Gredos, die zich uitstrekt tot in Castilla-León. Het was ons ter ore gekomen dat je in de parador van deze Sierra op zondag een koninklijk ontbijt kan krijgen. De beste serranoham à volonté. Dat konden we natuurlijk niet aan ons voorbij laten gaan. De parador van de Sierra de Gredos ligt in Ávila en is de oudste van het land. Het moet gezegd, Ávila ligt helemaal niet in La Mancha en vanuit Toledo is het wel een serieus eind rijden, maar wie is er niet van zijn oorspronkelijke reisplannen afgeweken? Zo kunnen we meteen de best bewaarde stadswallen van Europa bezichtigen (ik heb zo het gevoel dat niet alleen Ávila die titel opeist). Ook de valleien van de Sierra in de buurt van Ávila zijn de moeite waard. De bergtoppen reiken tot 2 500 meter hoog. Op de terugweg stoppen we in Aranjuez om de aardbeien te proeven. Tussen Madrid en Toledo zijn er nog wel meer interessante bezienswaardigheden, maar daar rijden we nu voorbij, anders komt er geen einde aan onze Spanjereis. Daarbij hebben we het Escorial en de Vallei der Gevallen al tijdens een vorige trip bezocht.

Vanuit Toledo volgen we eindelijk nog eens de Don Quijoteroute. Die leidt ons meteen naar wat geldt als een van de mooiste dorpspleinen van de streek: de Plaza Mayor van

Tembleque. Onderweg maken de vele kuddes schapen duidelijk dat we in het land van de Queso Manchego zijn. Deze lekkernij heeft weinig te zien met de Manchegokaas die in sommige Belgische supermarkten te vinden is. Naast schapen bepalen vooral de wijngaarden het panorama. De helft van alle Spaanse wijn komt hiervandaan en dat is ook te merken aan de massaproductie en de meestal magere kwaliteit. Maar blijkbaar houden ze de beste wijn in eigen streek, want zelfs een Valdepeñas kan hier best smaken.

Almagro is een verplichte stopplaats voor iedereen die op zijn gemak naar het zuiden reist. Het stadje heeft een prachtige Plaza Mayor met groengeschilderde houten gaanderijen. Het beleefde zijn hoogtepunt tussen de dertiende en vijftiende eeuw, toen de machtige Orde van Calatrava er zich vestigde. De plaatselijke toerismefoldertjes vermelden dat het plein naar Vlaams model is gebouwd. Eerder waren we al te weten gekomen dat ook de molens, of tenminste toch de exemplaren die in de zestiende eeuw in La Mancha hun intrede deden, kopieën zijn van Vlaamse molens.

Vlaamse taferelen ook in Alcaraz, maar dan van een heel andere aard. Daar heerst een sfeertje dat zo uit de boeken van Claus zou kunnen komen. Een klein, aartskatholiek boerendorpje bevolkt door tandeloze bejaarden die ons buitenlandse toeristen vanuit hun deurposten argwanend aankijken. We stappen binnen in een bar waar slechts het geronk van de ventilator hoorbaar is. Een oude man met een glaasje brandewijn in de hoek. De barvrouw met een waaier. "We zijn gesloten." Niets aan te doen. Terug de auto in. De twee torens die het dorp typeren en met elkaar lijken te willen concurreren blijven nog lang de horizon domineren. We zoeken dan maar 'n plaatsje om te picknicken in de plaatselijke Sierra. Gelukkig is er nog genoeg natuur om je even af te zonderen en de reis naar Cuenca te plannen. Of dat nog voor publicatie vatbaar is, is een andere zaak. Straks blijven we eeuwig in Spanje ronddolen.

Bram De Saeger

De twee torens van Alcaraz die het dorp typeren.